

Pientoimenpiteiden suojainsuositukset

Tässä ohjeessa pientoimenpiteellä tarkoitetaan invasiivista (elimistön sisälle ulottuva, kajoava) toimenpidettä, joka tehdään leikkaussalin ulkopuolella.

Pientoimenpiteitä ovat esimerkiksi tähystykset, biopsiat, suturaatio, katetrointi, kanylointi ja punktiot.

Pientoimenpiteissä noudatetaan aseptisia toimintatapoja hoitoon liittyvien infektioiden (HLI) ehkäisemiseksi, ks. Aseptinen toiminta pientoimenpiteissä leikkaussalin ulkopuolella.

PIENTOIMENPITEISSÄ KÄYTETTÄVÄT SUOJAIMET

Kyseessä on minimivaatimukset suojautumiselle toimenpiteiden yhteydessä (ks. taulukko). Esimerkiksi hematologisella osastolla suojautumisvaatimukset saattavat olla tiukemmat.

- Tietyissä taulukkoon merkityissä toimenpiteissä (esim. keskuslaskimokatetrin laitto, silmän sisäinen lääkepistos) toimenpidelääkäri tai -hoitaja toteuttaa kirurgisen käsien desinfiaktion (3min käsidesinfektiohieronta).
- Taulukkoon on merkitty, mikäli toimenpide vaatii steriilien suojakäsineiden käyttöä (steriilille alueelle kohdistuvat toimenpiteet).
- Muuten käsihygienia toteutetaan kuten tavanomaisissa varotoimissa.
- Tehdaspuhtaita suojakäsineitä käytetään, kun käsitellään verta, eritteitä, haavoja, ihorikkoja, limakalvoja tai kontaminoituneita alueita tai välineitä. Kädet tulee desinfioida huolellisesti aina ennen suojakäsineiden pukemista ja niiden käytön jälkeen.
- Kirurginen suu-nenäsuojain estää pisaroiden leviämisen käyttäjältä potilaaseen sekä suojaa käyttäjää eriteroiskeilta.
- Hengityksensuojainta (FFP3) käytetään ilmavarotoimin hoidettavan potilaan toimenpiteissä (tavallisimmin keuhkotuberkuloosi tai sen vahva epäily).
- Tehdaspuhdasta kertakäyttöistä suojatakkia käytetään, jos on vaaraa omien työvaatteiden likaantumisesta eriteillä.
- Steriiliä suojatakkia käytetään suojaamaan steriiliä toimenpidealuetta sekä käyttäjää mahdollisilta eriteroiskeilta taulukkoon merkityissä toimenpiteissä.
- Silmäsuojuksia käytetään estämään veri- ja eriteroiskeiden pääsyä silmiin toimenpiteen aikana.
- Hiussuojainta käytetään suojaamaan aseptisiä alueita pään alueen mikrobeilta sekä käyttäjää eriteroiskeilta.

	Suojaimet					
Toimenpiteet	Suojakäsineet steriilit (ss) tehdaspuhtaat (tp)	Kirurginen suu-nenäsuojain (1=kaikilla tmp:seen osallis- tuvilla)	Kertakäyttöi- nen suoja- takki steriili (ss) tehdaspuhdas (tp)	Hiussuo- jain	Steriili toimen- pide pöytä	Kirurginen käsiensin- te
Biopsiat ja punktiot						
Likvornäytteen otto, spinaali- ja epiduraalianestesia, jossa ei aseteta katetreja	ss	kyllä1	ei	kyllä	kyllä	ei
Likvortoimenpiteet, jossa ase- tetaan katetreja	ss	kyllä1	tarvittaessa ss	kyllä	kyllä	kyllä
Femoralis- ja muut johtopuu- dutukset	ss	kyllä	ei	ei	ei/ tarvitta- essa	ei
Luuyninbiopsia	ss	kyllä	ei	kyllä	kyllä	ei
Ilman yleisanestesiaa tehtävät biopsiat	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Lapsivesipunktio	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	ei
Ison nivelen punktio	ss	kyllä1	ei	ei	ei	ei
Pleurapunktio/pleuradreenin asettaminen	ss	kyllä	tp	ei	kyllä	ei
Paksu- ja ohutneulanäytteet	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Poskiontelopunktio	tp	kyllä	ei	ei	ei	ei
Katetrit ja kanyylit						
Perifeerisen laskimokanyylin laitto	tp	ei	ei	ei	ei	ei
Arteriakanyylin laitto	ss	kyllä	ei	ei	ei	ei
PIC katetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Keskuslaskimokatetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Pyelostomiakatetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Virtsatiekatetrin laitto	tp ja steriili instrumentti/ss	tarvittaessa	tarvittaessa tp	ei	ei	ei

Cystofixin laitto	ss	kyllä	tp	ei	kyllä	ei
	Suojaimet					
Toimenpiteet	Suojakäsineet steriilit (ss) tehdaspuhtaat (tp)	Kirurginen suu-nenäsuojain (1=kaikilla tmp:seen osallistuvilla)	Kertakäyttöinen suojatakki steriili (ss) tehdaspuhdas (tp)	Hiussuojain	Steriili toimenpidettä	Kirurginen käsien desinfiointi
Skopiat						
Kystoskopia	ss/ tp	kyllä	tp	kyllä	kyllä	ei
Kolono- ja gastroskopia	tp	kyllä	tp	ei	ei	ei
Bronkoskopia (fiberoskooppinen)	tp	kyllä FFP3-suojain tarvittaessa	tp	ei	ei	ei
Varjoainekuvaukset ja angioplastia						
Pallolaajennus (sepelvaltimon)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Koronaariangiografia	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Angiografia (verisuonten varjoainokuvaus)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Kolangiografia (PTC)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Muut						
Silmän sisäinen lääkepistos	ss	kyllä	ei	kyllä	kyllä	kyllä
Sydämen tahdistimen laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Haavan ompelu	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Luomen poisto	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Hengitysteiden imu	tp	kyllä	tp	ei	ei	ei